

Maximilián Rátskay

Miesto konania: Galéria Márie Medveckej, výstavná sieň „ATE-LIÉR“, Tvrdošín, Pod Velingom 2
Kurátor: Mgr. Michal Čajka, PhD.
Termín výstavy: 30. máj – 6. október 2024
Otvorené: po – ne od 10.00 do 16.00 hod.

Oravská galéria v Dolnom Kubíne pripravila pre túto sezónu v Galérii Márie Medveckej v Tvrdošíne výstavu Maximiliána Rátskaya s podtitulom *Mýty a reality*. Život a tvorba Maximiliána Rátskaya (1806 – 1872) sú s mestom Tvrdošín bytostne previazané. Dlhé obdobie v meste žil, tu umrel a je aj pochovaný. V roku 1868 bol dokonca tvrdošínskym podriachtárom a v roku 1871 členom školskej stolice a výborníkom. Pre Tvrdošín vytvoril niektoré z jeho diel: Madonu s dieťaťom z roku 1831 a bližšie nedatovaný betlehem, ktoré sú prezentované na výstave. Život Rátskaya je však spätý aj s ďalšími oravskými dedinami: Zázrivou, kde sa narodil a Dlhou nad Oravou, kde krátky čas pôsobil.

Výstava *Mýty a reality* je prvou súbornou výstavou umelca, ktorý pôsobil v 19. storočí. Pri skúmaní diela Maximiliána Rátskaya vystupujú do popredia dva zásadné problémy. Prvým je v literatúre už tradične uvádzaný umeleckohistorický konštrukt existencie maliara Maximiliána Rátskaya staršieho, ktorému sú pripisované niektoré diela. Druhým problémom je nejednoznačné vymedzenie maliarskeho diela a existencia viacerých prác, ktoré sú Maximiliánovi Rátskayovi len potencionálne prisudzované, prípadne sa s maliarom nespájajú, ale vykazujú znaky jeho tvorby. Aj preto na výstave prezentujeme ako ich zástupcu dielo *Nájdienie sv. Kríža* zo zbierok OG, ktoré vzniklo pre Gallasovskú kaplnku v Kostole Sv. Kríža na Slanici. Počas reštaurovania diela bola zistená staršia maliarska vrstva na obraze, ktorá nesie rukopis blízky Rátskayovej tvorbe. Obraz bol neskôr premalovaný. Názov výstavy *Mýty a reality* sme zvolili preto, lebo ju vnímame ako pokus zhromaždiť overiteľné informácie

(reality) a vymedziť ich od hypotéz (mýty). Poukazuje na náročnosť úlohy historika umenia a jej úskalia pri riešení otázky autorstva a štýlových charakteristík.

Predpokladáme, že Maximilián Rátskay st. a ml. sú jeden a ten istý maliar, v ktorého tvorbe súbežne vznikali silnejšie a slabšie diela. O existencii Maximiliána Rátskaya st. nemáme žiadne preukazné dôkazy, diela ktoré mu boli pripisované sú v skutočnosti mladšie a ich menšie štýlové rozdiely zodpovedajú určitej nestálosti výtvarného prejavu M. Rátskaya.

V literatúre sa používajú rôzne podoby priezviska umelca: Racskay, Račkay, Ratskay. Na výstave používame tvar priezviska umelca, ktorý sám používal a ktorým sa podpisoval. Okrem diel zo zbierok Oravskej galérie v Dolnom Kubíne, vrátane

nedávnej akvizície maľby Ester pred kráľom Ahasverom, sú na výstave zastúpené diela zo Slovenského národného múzea – Etnografického múzea v Martine, Slovenskej národ-

nej knižnice a dielo z rímskokatolíckeho farského úradu v Zázrivej.

Oravská galéria v Dolnom Kubíne
foto Pavol Lorko

Ružomerský jarmok 31.5.2024 - fotočriečky Jozefa Olejníka

Ing. Ivan Šaško: Pripravujeme rekonštrukciu Kina Javor, plánujeme výstavbu ďalšieho bazéna v Oraviciach, pracujeme aj na projekte nových cyklochodníkov

me 20,7 milióna eur. Dňa 22. mája 2024 o tom informoval minister dopravy Jozef Ráž.

Navyše hovorkyňa ministerstva pani Poláčiková okrem iného uviedla, že v júni v Tvrdošine čaká stavbárov dôležitý míľnik, v podobe dokončenia všetkých nosných konštrukcií mostov a dobudovanie násypových telies na celom úseku stavby.

Vzhľadom na to, že ide o mimoriadne náročnú stavbu, ktorá pozostáva z mnohých a najmä dlhých premostení, spolu s výjazdmi do Tvrdošína a Nižnej, ale tiež zložitej geológie terénu trasy, ktorá komplikuje, a tým predlžuje samotnú výstavbu, sme tomuto progresu v napredovaní stavby veľmi radi.

Predpoklad ukončenia stavby je do konca roka 2024, s konečným odovzdaním stavby do užívania v prvých mesiacoch roka 2025.

Z posledných informácií zo sekretariátu ministerstva dopravy je nám známe aj to, že minister Jozef Ráž plánuje v najbližšom období navštíviť mesto Tvrdošín a zároveň si pozrieť výstavbu rýchlostnej cesty R3 úseku Tvrdošín- Nižná.

Jasle doplnia v prípade potreby aj deťmi z okolia

Mesto Tvrdošín finišovalo s výstavbou nových detských jaslí v závere minulého roka. Priebežne ich vybavilo aj potrebným zariadením. Teraz je na rade ich uvedenie do prevádzky, čo je nemenej náročná úloha. Primátor Ivan Šaško potvrdzuje, že tak chcú urobiť v priebehu niekoľkých mesiacov. „Jasle chceme otvoriť 1. septembra. Intenzívne na tejto úlohe pracujeme. Stavbári ešte pracujú na vonkajších úpravách, dostavujú parkovisko a oplotenie, taktiež dotiahneme terénne úpravy. Uvidíme, aký bude o jasle záujem z radov našich rodičov, ak bude interese o umiestnenie detí menší ako je ich kapacita, nebudeme sa brániť ani umiestneniu detí z okolitých obcí. Začiatky sú ťažké, ale postupne sa nám prevádzka určite rozbehne.“

Kino Javor a nový bazén v Oraviciach

Primátor Ivan Šaško sumarizuje aj ďalšie pripravované a rozpracované projekty: „Dali sme žiadosť o dotáciu na rekonštrukcie Kina Javor, budovy ako celku. Uvidíme ako ju posúdi MIRI, veríme, že žiadosť nám prejde. Chceme na štyridsaťročnej budove vymeniť okná, dvere, zrekonštruovať ju zvnútra aj zvonku. Kino stojí

Práce na obchvate Tvrdošína majú pokračovať bez komplikácií

V Tvrdošine momentálne panuje maximálny stavebný ruch, ktorý je spojený najmä s výstavbou úseku R3 Tvrdošín – Nižná. Môže za to aj fakt, že ministerstvo dopravy vyčlenilo potrebnú sumu na dofinancovanie tejto náročnej stavby. K ďalším aktualitám z mesta patrí začatie prípravy projektu na výstavbu nového bazéna v Oraviciach, zaslanie žiadosti o dotáciu na rekonštrukciu Kina Javor, či príprava otvorenia nových detských jaslí súčasne so začiatkom školského roka. Ku všetkým bodom sa vyjadril pán primátor mesta Ing. Ivan Šaško v rozhovore uskutočnenom v samom závere mája.

Obchvat mesta bol zaradený k prioritám

„Výstavba a aj dokončenie obchvatu Tvrdošína našťastie patrí k priori-

tám ministerstva dopravy,“ hovorí primátor úvodné informácie k naj-sledovanejšej stavbe v rámci mesta. Potom pokračuje: „Ministerstvo podpísalo v máji zmluvy o dofinan-

covaní tzv. fázovaných projektov v realizácii z Programu Slovenska 2021-2027, medzi ktoré zaradilo aj výstavbu úseku R3 Tvrdošín- Nižná, kde je zabezpečené oproti pôvodnému rozpočtu dofinancovanie v obje-

Primátor Tvrdošína na vernisáži výstavy v Galérii Márie Medveckej

v Krásnej Hôrke, je dosť využívané a modernizáciu potrebuje.

Stále pracujeme na projekte cezhraničnej spolupráce zameranom na výstavbu cyklochodníkov v Tvrdošíne aj Oraviciach s napojením na Poľsko, zatiaľ to trochu stojí na poľskej strane, tak budúci týždeň vycestujeme do Krakova, aby sme zámer podporili aj z našej strany. Jedná sa o výstavbu cyklochodníkov v celkovej hodnote 1,5 milióna EUR.

Povedali sme si, že ideme niečo robiť aj s našimi bazénmi v Oraviciach. Pripravíme projekt ďalšieho bazéna, ktorý chceme dať postaviť aj preto, aby sme mohli zrekonštruovať súčasný bazén a nemali tak v našom areáli dlhú odstavku. Boli sme už robiť

prieskum, zadáme zámer projektantovi, aby nám bazén naprojektoval. V súčasnosti tu máme dva kľudové bazény, kde ľudia relaxujú v termálnej liečivej vode.“

Obnova urbárskej hájovne

Pán primátor nakoniec priloží ešte jedno investičné polienko, tentoraz urbáru, ktorého je predsedom. „V Oraviciach by sme chceli kompletne zrekonštruovať aj urbársku hájovňu. Býval tu náš lesník, tak sme sa v urbári dohodli, že objekt tiež zrekonštruujeme. Bola postavená ešte pred znárodnením, a keď nám vrátili sme aj hájovňu. Vtedy sme ju zrekonštruovali, ale predsa len je to už dosť rokov.“

Stanislav Krakovský
foto mesto Tvrdošín a P. Lorko

NORDIC WALKING ORAVA 2024

V sobotu 4. mája sa v Oraviciach konalo netradičné športové podujatie NORDIC WALKING ORAVA 2024. Môžeme hovoriť o ďalšom parádnom podujatí na Orave, ktoré organizuje inštruktor Robert Kormaňák. Patrí mu zato srdečná vďaka, rovnako tak aj všetkým inštruk-

torkám - Andrejke, Libe, Zuzke a Zuzke, Marte, Márii, Vladimíre, sprievodcovi Ginovi, prezidentke Lucii aj mládeži za kamerami. Ďakujeme aj všetkým účastníčkam a účastníkom, veď padol rekord zúčastnených s celkovým počtom 75 osôb.

Mestský úrad uvítal 37 malých občanov

Vedenie mesta si váži nielen každého svojho nového malého občana mesta, ale aj rodičov týchto detí. Preto 2. mája opäť (po 6 mesiacoch) predstavitelia mesta v jeho sídle slávnostne uvítali nových občanov a rodičom odovzdali finančný aj vecný dar. Spomienkou na tento deň im budú aj pekné fotografie pri kolíske, či s pani zástupkyňou Vlastou Jančekovou. Na uvítanie prišlo 37 detí, z toho 20 dievčat a 17 chlapcov.

Mama - slovo kratučké, milé a láskavé

Druhá májová nedeľa už tradične patrí k najkrajším sviatkom, patrí všetkým mamám. Už tradične mesto Tvrdošín pri príležitosti tohto krásneho sviatku pripravilo kultúrne podujatie všetkým ženám – mamám, starým mamám, s jediným cieľom: vzdať úctu a potešiť srdce každej mamy. Podujatie sa konalo 12. mája v Kine Javor. Všetkým prítomným sa prihovoril pán primátor Ivan Šaško, ktorý ocenil nezastupiteľnú úlohu matky a poďakoval sa im za ich lásku, starostlivosť a nehu. V pripravenom programe sa predstavili deti z mesta a spevák Samuel Lorinčík. V závere bola každá mamička obdarovaná kvietkom a darčekom, ako vyjadrenie uznania a vďaky od vedenia mesta.

Deň lesov v mestskom parku - učiteľmi detí a žiakov boli študenti SOUL a lesníci

V utorok 21. mája sa uskutočnil už 8. ročník Dňa lesov Tvrdošín, ktorý zorganizovala Stredná odborná škola lesnícka spolu s Lesmi SR š.p. odštep-ným závodom Námestovo. Týmto podujatím chcú deťom pri-

blížiť význam lesa pre človeka, aby sa oboznámili so škodlivými činiteľmi, ktoré les ohrozujú, poznali lesné spoločenstvo: stromy, rastliny, huby, zvieratá, stopy či podkôrný hmyz. Deti si vyskúšali pílenie dreva, me-

ranie dreva, výrobu sviečky, výrobu búbky pre vtáčiky, sadenie stromčekov... Mohli vidieť ukážky horského záchranného systému, sokoliarov a prácu v teréne s dronmi. Príjemnú atmosféru dotvárali žiaci hraním na

harmonikách a heligónkach. Učiteľmi boli žiaci SOUL a lesníci. Akcie sa zúčastnili žiaci zo základných škôl a materských škôl Medvedzie, Tvrdošín, Trstená, Krivá ... Po úspešnom zvládnutí všetkých sta-

novíšť ich čakala sladká odmena a milý darček. Žiaci mali možnosť hra-vou a zábavnou formou, mimo škol-ských lavíc, ukázať svoje vedomosti o lese a zároveň sa naučiť niečo nové.

Deň detí

Deň detí sa v Tvrdošíne slávil v piatok 31. mája v areáli futbalového ihriska. Deti a žiaci všetkých škôlok a škôl v okolí, sem prišli na desiatu hodinu. Mohli si potom prezrieť ukážky techniky a práce v podaní hasičov, polície, záchranárov aj po-

lovníkov. Pripravené boli aj súťaže, občerstvenie. Poobede pokračovali oslavy na Trojičnom námestí kultúr-nym programom.

pripravilo MsKS Tvrdošín